

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
FUNDACJI NADZOROWANYCH
PRZEZ MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA
ZA 2023 ROK**

**NA PODSTAWIE NADESŁANYCH SPRAWOZDAŃ MERYTORYCZNYCH
Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2023 ROK**

Opracowanie:
Katarzyna Kulikowska-Żuk

Warszawa, 30.07.2025 r.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	2
2.	Informacje ogólne	2
3.	Zakres nadzoru nad fundacjami ministra	3
3.1.	Wystąpienie do sądu z wnioskiem o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz celem, w jakim została ustanowiona fundacja (art. 12 ust. 1 uof).....	3
3.2.	Wystąpienie do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z celem lub postanowieniami statutu lub przepisami prawa; wstrzymanie wykonywania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy (art. 13 uof).....	3
3.3.	Wyznaczenie odpowiedniego terminu do usunięcia uchybień w działalności zarządu; żądanie dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji (art. 14 ust. 1 uof).	3
3.4.	Wystąpienie do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego (art. 14 ust. 2 uof).	3
3.5.	Minister kieruje do sądu wnioski w tym zakresie w przypadkach: bezskutecznego upływu terminu wskazanego w wezwaniu (np. pomimo wezwania przez Ministra, fundacja nie składa sprawozdania ze swojej działalności); dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem organizacji. Kontrola nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów [5] o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14 ust. 2 uof).	4
3.6.	Wystąpienie z wnioskiem do sądu o likwidację fundacji (art. 15 ust. 2 uof).	4
4.	Działania nadzorcze Ministra klimatu i środowiska w 2022 roku	4
5.	Działania zmierzające do usprawnienia nadzoru nad fundacjami	5
6.	Analiza działalności fundacji	6
6.1.	Analiza sprawozdawczości	6
6.2.	Analiza głównych przedsięwzięć merytorycznych realizowanych przez fundacje w 2022 roku.	9
6.3.	Analiza danych finansowych z działalności fundacji za 2022 rok	10
6.4.	Organizacje pożytku publicznego analiza danych z działalności.....	14
7.	Informacja o zadaniach zleconych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska fundacjom działającym w zakresie ochrony Środowiska i zrównoważonego zarządzania środowiskiem w 2021 roku.	18
8.	Wnioski końcowe.....	18

ZAŁĄCZNIKI:

1. WYKAZ FUNDACJI NADZOROWANYCH PRZEZ MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.

1. WSTĘP

Minister Klimatu i Środowiska sprawuje pośredni nadzór nad fundacjami, których cele statutowe związane są działaniami administracji rządowej: klimat, środowisko oraz energia [1]. Nadzór ten sprawowany jest na podstawie ustawy o fundacjach (uof) [2].

Zgodnie z „Regulaminem organizacyjnym Ministerstwa Klimatu i Środowiska” prowadzenie spraw z zakresu nadzoru Ministra nad fundacjami jest zadaniem Departamentu Edukacji i Komunikacji w Ministerstwie Klimatu i Środowiska (DEK).

Do 30 kwietnia 2025 r. sprawozdanie merytoryczne z działalności złożyło prawidłowo 575 z 925 fundacji, które miały taki obowiązek (tj. 62%). To o 10% więcej prawidłowo sporządzonych sprawozdań w stosunku do 2022 r. Jest to efekt działań informacyjnych skierowanych do fundacji w zakresie zmian, jakie nastąpiły w sposobie sporządzania, podpisywania i przekazywania sprawozdań.

Podsumowanie nie zawiera sprawozdań złożonych po 30 kwietnia 2025 r.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Mianem fundacji określa się organizację pozarządową o określonej formie prawnej. Jest ona powoływana, aby realizować użyteczne cele społeczne, niemające charakteru działalności gospodarczej.

Organy fundacji (zarządy) zobowiązane są do aktualizacji postanowień w statutach i odpowiednich wpisów w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) w zakresie informacji o właściwym ministrze, a także do zgłaszania zmiany innych danych, zgodnie z przepisami ustawy o KRS [3].

Fundacje mają obowiązek składania corocznie właściwemu ministrowi sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności (art. 12 ust. 2 uof).

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wzoru sprawozdania [4], fundacje zobowiązane są do złożenia sprawozdania na jednolitym wzorze, w formie elektronicznej oraz opatrzenia dokumentu podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym.

[1] ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, Dz. U. z 2024 r., poz. 1370 j.t.

[2] ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2023, poz. 166 j.t.

[3] ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 979).

[4] rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji (Dz. U., poz. 2022 poz. 2791)

3. ZAKRES NADZORU NAD FUNDACJAMI MINISTRA

Uof nadaje Ministrowi Klimatu i Środowiska następujące uprawnienia pozwalające na kontrolę podległych mu fundacji, tj.:

3.1. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz celem, w jakim została ustanowiona fundacja (art. 12 ust. 1 uof).

Podstawą złożenia takiego wniosku jest posiadanie przez Ministra informacji o uchylaniu się przez fundację od obowiązków, nałożonych przepisami prawa.

Sytuacja ma miejsce m.in. gdy: fundacja nie wywiązuje się z obowiązku składania corocznego sprawozdania z działalności, uniemożliwiając prowadzenie nadzoru; nie udziela odpowiedzi na pisma organu nadzoru; prowadzi działania niezgodne z prawem, statutem oraz celem fundacji; nie podejmuje żadnej działalności od chwili zarejestrowania i uzyskania osobowości prawnej.

3.2. Wystąpienie do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z celem lub postanowieniami statutu lub przepisami prawa; wstrzymanie wykonywania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy (art. 13 uof).

Odpisy uchwał przekazywane są wraz ze sprawozdaniem merytorycznym za rok ubiegły, stąd Minister ma ograniczoną możliwość do stosowania takiego działania w ramach nadzoru.

3.3. Wyznaczenie odpowiedniego terminu do usunięcia uchybień w działalności zarządu; żądanie dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji (art. 14 ust. 1 uof).

Uprawnienie ma zastosowanie w momencie, gdy działania zarządu fundacji w istotny sposób naruszają przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo działania zarządu są niezgodne z celem, w jakim została powołana fundacja.

3.4. Wystąpienie do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego (art. 14 ust. 2 uof).

Minister kieruje do sądu wnioski w tym zakresie w przypadkach: bezskutecznego upływu terminu wskazanego w wezwaniu (np. pomimo wezwania przez Ministra, fundacja nie składa sprawozdania ze swojej działalności); dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem organizacji.

3.5. Kontrola nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązana w rozumieniu przepisów [5] o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14 ust. 2 uof).

Ustawa nakłada na Ministra obowiązek kontrolowania nadzorowanych fundacji (art. 130 ust. 2 pkt 3), na podstawie opracowanego rocznego planu kontroli (art. 131 ust. 1). Przy jego opracowaniu bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej.

3.6. Wystąpienie z wnioskiem do sądu o likwidację fundacji (art. 15 ust. 2 uof).

Gdy cele fundacji zostały osiągnięte lub gdy środki finansowe i majątek na realizację celów zostały wyczerpane, fundacja zgodnie z zapisami statutu, powinna zostać zlikwidowana.

Jeśli statut fundacji nie przewiduje jej likwidacji albo postanowienia statutu nie są przestrzegane, Minister ma prawo wystąpić do sądu z wnioskiem o jej likwidację.

4. DZIAŁANIA NADZORCZE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA W 2023 ROKU

Minister Klimatu i Środowiska z mocy Uof w 2023 roku nadzorował 1282 fundacji (wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.), których cele statutowe były zgodne z zakresem działalności Ministra. Biorąc pod uwagę fundacje, które zostały zlikwidowane w 2023 r. oraz te dla których został ustalony zarządca przymusowy, finalnie sprawozdania za 2023 r. powinny przekazać 925 fundacje (z wyłączeniem fundacji OPP). Aktualny wykaz fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska jest dostępny na stronie ministerstwa (www.gov.pl/klimat/nadzor-ministra-klimatu-nad-fundacjami) oraz na portalu Otwarte Dane (<https://dane.gov.pl/>).

Działania nadzorcze podejmowane przez DEK względem fundacji, polegały na analizie statutów nowych fundacji oraz zmian w statutach fundacji już istniejących. W sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości występowało z wnioskiem do Sądu o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim została ona ustanowiona. W przypadkach, gdy działania i cele fundacji nie były zbieżne z celami realizowanymi przez Ministra Klimatu i Środowiska, kierowane były do sądu wnioski o zmianę organu nadzorczego.

*Instytucją obowiązującą jest fundacja ustanowiona na podstawie Uof w zakresie, w jakim przyjmuje lub dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

[5] ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2023 r., poz. 1124 t.j.)

Sprawozdania merytoryczne analizowane były także pod względem kompletności i zgodności danych z rozporządzeniem [6]. Wyjaśniano z fundacjami pojawiające się błędy lub braki formalne. W przypadkach uporczywego niewywiązywania się przez fundację z obowiązku sprawozdawczości, konieczne było podjęcie czynności zmierzających do zawieszenia zarządu i wyznaczenia zarządcy przymusowego.

Tabela 1. Działania nadzorcze podjęte przez Ministra dotyczące 2023 roku

Typ działań	Liczba
analiza sprawozdań przekazanych przez fundacje	714
zapytania skierowane do Urzędu m. st. Warszawa o dane adresowe członków zarządu, rady i fundatorów fundacji	38
pisma skierowane do fundacji, w celu przypomnienia o terminie złożenia sprawozdania	116
wnioski do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego	35
wnioski do sądu o zmianę organu nadzoru	27
maile skierowane do fundacji z przypomnieniem o terminie składania sprawozdań	975

5. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO USPRAWNIENIA NADZORU NAD FUNDACJAMI

Dzięki nowelizacji Uof, która wprowadziła obowiązek elektronicznego sporządzania, podpisywania i składania sprawozdań na ustalonym w rozporządzeniu wzorze, usprawnił się kontakt z Fundacjami, a tym samym nadzór nad nimi. Zarówno składane sprawozdania, jak i ich weryfikacja, są unormowane i spójne.

Realizowane są także działania prewencyjne, które polegają na bezpośrednim kontakcie z fundacjami, komunikacji mejlowej i telefonicznej. Ich celem jest informowanie o zmianach w przepisach z zakresu nadzoru nad fundacjami oraz przypomnienie o terminie złożenia sprawozdań.

Działania nadzorcze polegające na składaniu wniosków do sądu o stwierdzenie niezgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem, bądź składania wniosków o zawieszenie zarządu, podejmowane są w ostateczności.

[6] rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji (Dz. U., poz. 2022 poz. 2791)

6. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI

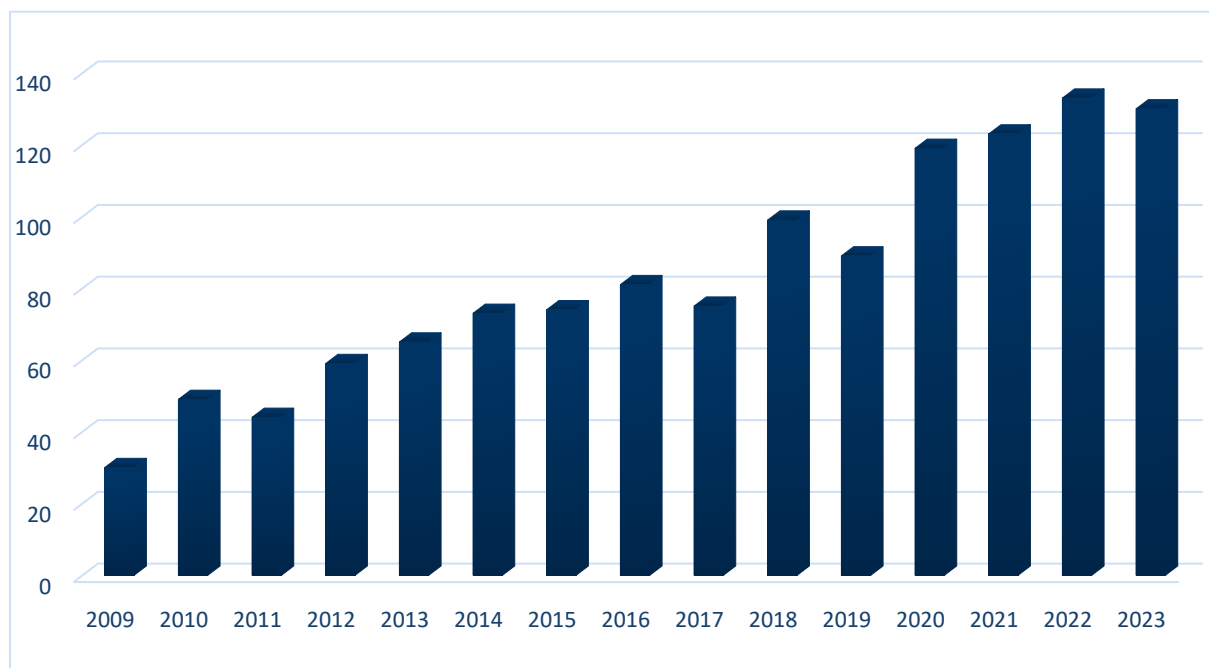
6.1. Analiza sprawozdawczości

Pierwsze, istniejące do dziś, fundacje ustanowione w dziedzinie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały zarejestrowane w rejestrze fundacji w 1989 roku.

Minister Klimatu i Środowiska, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku, nadzorował **1282** fundacje, z których **925** zobowiązanych było do złożenia sprawozdania z swojej działalności za 2023 rok. Przekazało je **575** fundacji (tj. **62%**).

W Krajowym Rejestrze Sądowym w 2023 roku zarejestrowano 130¹ nowych fundacji, które określiły swój zakres działań jako zbieżny z działaniami administracji rządowej: klimat, energia lub środowisko. W 2023 i 2024 roku spod nadzoru Ministra Klimatu i Środowiska pod nadzór innych Ministrów przeszło 65 fundacji.

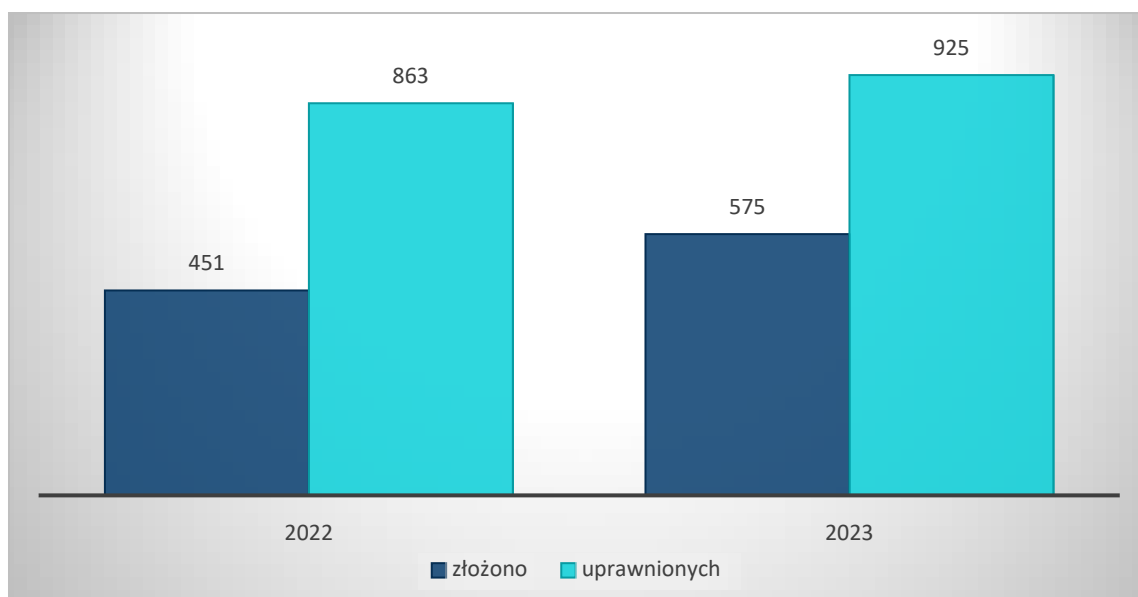
WYKRES 1. LICZBA NOWYCH FUNDACJI ZAREJESTROWANYCH W KRS W DANYM ROKU, KTÓRYCH CELE SĄ ZBIEŻNE Z CELAMI MKiŚ

W porównaniu z 2022 rokiem liczba prawidłowo złożonych sprawozdań zwiększyła się o **10%**. Większość Fundacji zastosowała się do wymogu elektronicznego składania sprawozdania.

WYKRES 2. LICZBA ZŁOŻONYCH SPRAWOZDAŃ W LATACH 2022-2023

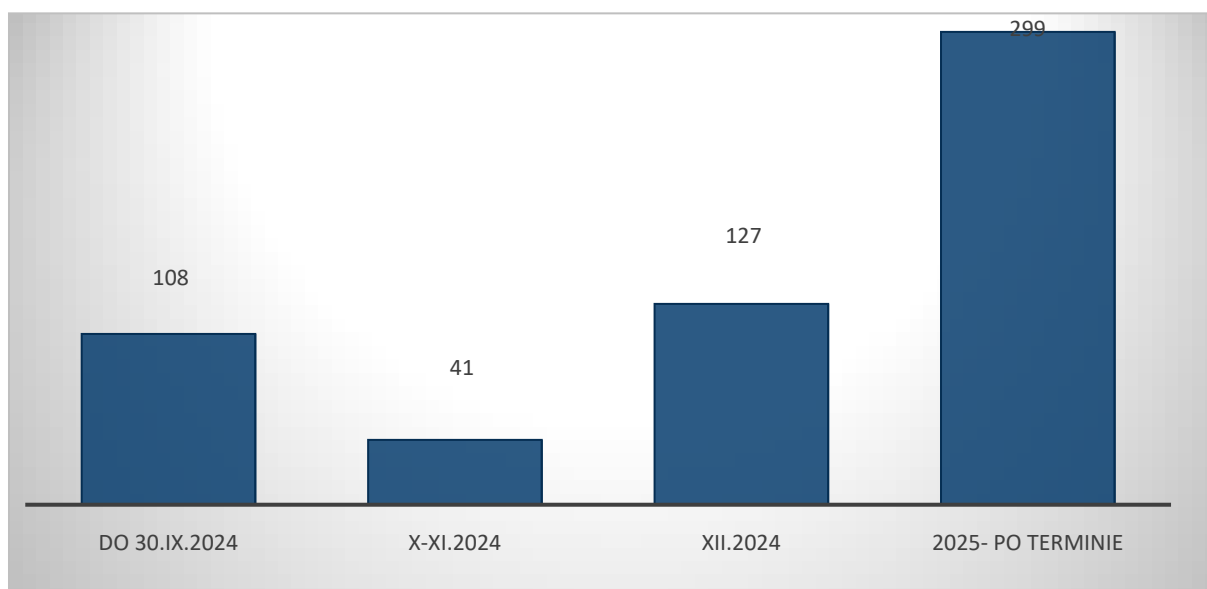
¹ Liczba fundacji zarejestrowanych w KRS do 31.12.2023 r. (nie uwzględnia fundacji, które zostały zlikwidowane lub zmieniły organ nadzoru).

Sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji najczęściej składano w styczniu 2025 roku, czyli tuż po upływie terminu na dopełnienie tego obowiązku (wykres nr 3).

Najczęstszymi wskazywanymi przez zarządy fundacji usprawiedliwieniem dotyczącymi niedotrzymania terminu dostarczenia sprawozdania merytorycznego do organu nadzorującego były: kłopoty organizacyjne (brak pracowników), zdrowotne, finansowe lub trudności w zebraniu niezbędnych danych.

WYKRES 3. STRUKTURA WPŁYWU SPRAWOZDAŃ ZA 2023 R.

Na podstawie Mapy nr 1 można zauważyć zależność pomiędzy liczbą fundacji w danym województwie, a liczbą ludności², co może być związane z możliwością dotarcia fundacji z jej celami statutowymi do jak największej liczby odbiorców. Zlokalizowanie fundacji w obrębie dużych metropolii ma również wpływ na możliwość pozyskania funduszy od ewentualnych sponsorów i darczyńców.

MAPA 1. LICZBA FUNDACJI WG WOJEWÓDZTW

² wg danych o zaludnieniu w danym województwie podanych przez GUS stan na 31 grudnia 2023 r. (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,18.html>)

6.2. Analiza głównych przedsięwzięć merytorycznych realizowanych przez fundacje w 2023 roku.

Przedsięwzięcia realizowane przez fundacje działające w obszarze środowiska, klimatu i energii w 2023 r., tak jak w latach ubiegłych, można podzielić na następujące kategorie, tj.:

- propagowanie ochrony środowiska,
- bezpośrednia działalność na rzecz ochrony środowiska,
- działalność badawcza,
- inna działalność,
- brak działalności w roku sprawozdawczym.

Duża część fundacji prowadzi jednocześnie działalność na kilku płaszczyznach, stąd ich działania mieszczą się w dwóch, a nawet trzech, wykazanych kategoriach aktywności.

Ze sprawozdań fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska wynika, że 43% z nich zajmuje się propagowaniem ochrony środowiska, klimatu i energii. Najczęściej ich działania związane są ze wspieraniem inicjatyw ekologicznych, promowaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, prowadzeniem działalności informacyjnej, wydawniczej, szkoleniowej i popularyzatorskiej w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju środowiska, klimatu i energii.

Aż 31% fundacji wskazało, że nie prowadziło działalności statutowej. Jako przyczynę braku aktywności w tym zakresie wskazywały: niezdolność uzyskania funduszy w roku sprawozdawczym, pozyskiwanie funduszy na cele realizowane w przyszłych latach, a także kwestie administracyjne związane z wyznaczeniem strategii na lata następne.

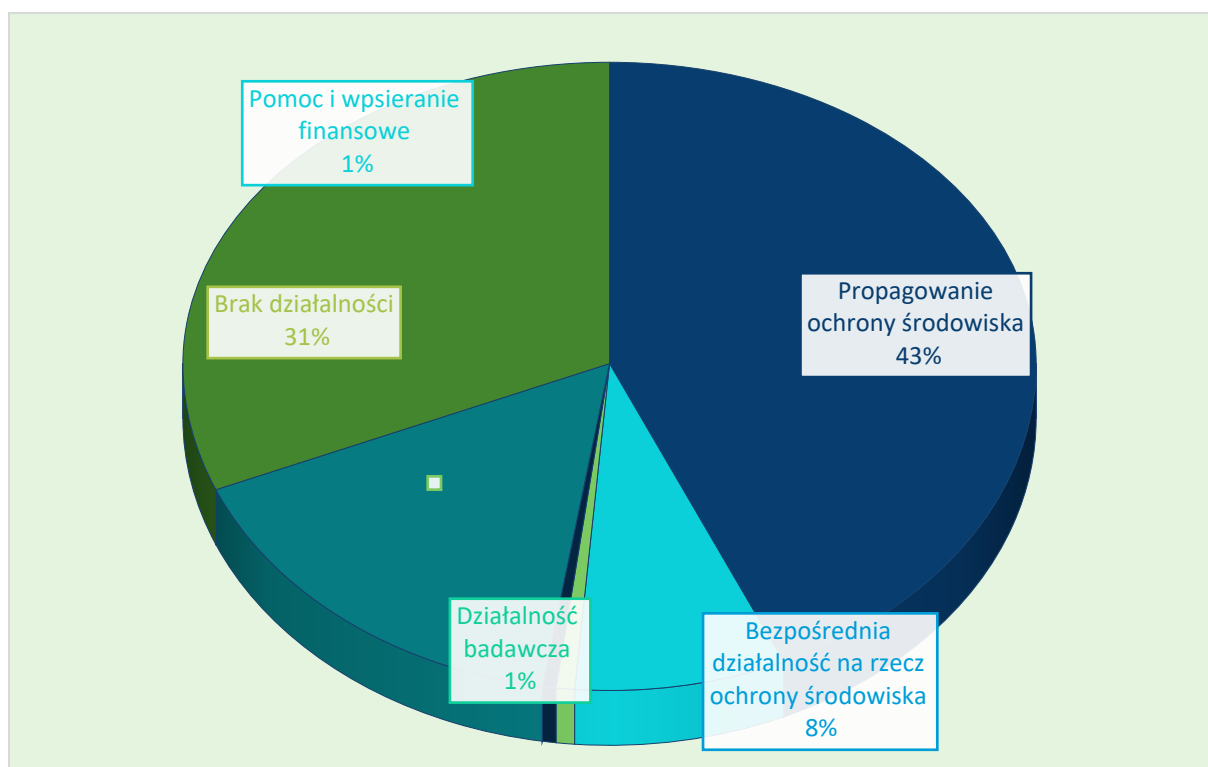
16% fundacji wykazało aktywność w prowadzeniu innej działalności, która była związana pośrednio z ochroną środowiska, klimatem lub energią, w większości o charakterze: edukacyjnym (stypendia dla studentów), społecznym (aktywizowanie społeczności, przeciwdziałanie bezrobociu), charytatywnym (np. pomoc osobom z niepełnosprawnościami) lub związaną z opieką nad chorymi i bezdomnymi zwierzętami. W tych przypadkach Minister Klimatu i Środowiska nie jest Ministrem właściwym ze względu na wykazany cel działania. Można jednak domniemywać, że w kolejnym okresie sprawozdawczym fundacje te będą realizowały swoje statutowe działania, zgodne z zakresem i celami ministra nadzorującego.

Jedynie 8% fundacji podjęło bezpośrednie działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu stanowią. Ich głównym celem była ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, sprzątanie terenów zielonych czy też informowanie o zdarzeniach mających negatywny wpływ na środowisko.

Najmniej liczną grupą (mniej niż 1%) są fundacje, których aktywność koncentruje się w obszarze działalności badawczej i naukowej. Zajmowały się one głównie opracowywaniem opinii, analiz, ekspertyz i prognoz. Wyniki ich badań są często wykorzystywane przy realizacji programów czy projektów dotyczących zagadnień ekologicznych i mających na celu optymalizację gospodarowania zasobami środowiska.

Wykres nr 5 przedstawia rozkład procentowy działań fundacji ze względu na najczęściej realizowane cele statutowe w 2023 roku. Podział procentowy aktywności fundacji od kilku lat rozkłada się na porównywalnym poziomie.

WYKRES 5. GŁÓWNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ FUNDACJE W 2023 R.

6.3. Analiza danych finansowych z działalności fundacji za 2023 rok

Na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji za 2023 r. (patrz tabela nr 2), można stwierdzić, że zdecydowana większość fundacji (75,1%) rozporządza niewielkimi środkami finansowymi, tj. do 100 tys. zł.

Tylko 3 fundacje osiągnęły przychody powyżej 10 mln zł, co stanowiło 34,2 % łącznych przychodów w 2023 r. Również tylko 3 fundacje wydatkowały środki powyżej 10 mln zł, co stanowiło 34,8 % sumy wszystkich wydatków fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

TABELA 2. ŁĄCZNE PRZYCHODY I WYDATKI, STRUKTURA FUNDACJI W LATACH 2022-2023

Przychody i wydatki	2023				2022			
	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)

do 100 tys. zł	428 74,4%	5 305 610 2,1%	432 75,1%	5 099 068 2,5%	325 72,1%	3 982 2,1%	332 73,6%	4 435 2,8%
od 100 tys. do 1 mln zł	107 18,6%	32 339 053 12,9%	107 18,6%	33 254 397 16,5%	90 20,0%	28 029 14,6%	89 19,7%	28 306 17,9%
od 1 mln do 10 mln zł	37 6,4%	126 972 516 50,7%	33 5,7%	92 887 995 46,1%	33 7,3%	103 551 54,0%	27 6,0%	78 028 49,5%
ponad 10 mln zł	3 0,5%	85 597 990 34,2%	3 0,5%	70 118 511 34,8%	3 0,7%	56 355 29,4%	3 0,7%	46 932 29,8%
RAZEM	575	250 215 169	575	201 359 971	451	191 917	451	157 701

Fundacjami z najwyższymi przychodami w 2023 r. (patrz wykres nr 6) były Fundacja Ochrony Klimatu PROZON (44,1 mln zł) i Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (29,8 mln zł).

Na kolejnym miejscu uplasowała się Fundacja Twargum Recycling Solution (11,7 mln zł).

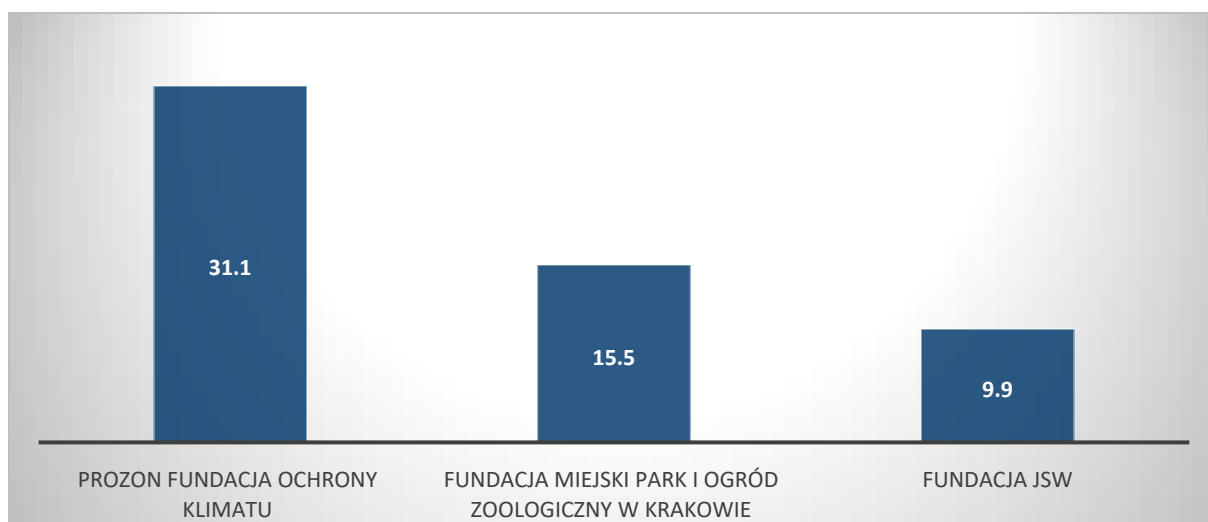
Powyższe dane nie obejmują fundacji OPP.

WYKRES 6. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH UZYSKANYCH PRZYCHODACH (W MLN ZŁ) W 2023 R.

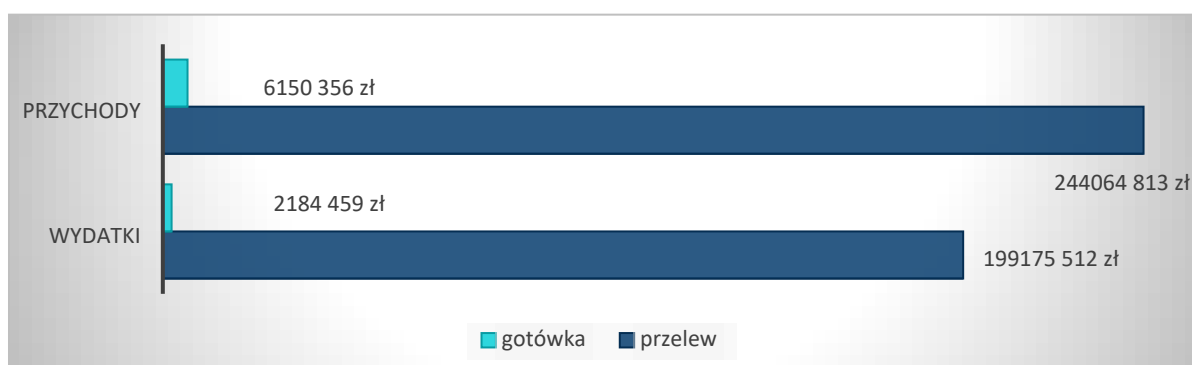
Z kolei wydatki powyżej 10 mln zł wykazały w 2023 r. 3 fundacje (patrz wykres nr 7). Były to: Fundacja Ochrony Klimatu PROZON (31,1 mln zł), Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (15,5 mln zł) i Fundacja JSW (9,9 mln zł).

WYKRES 7. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH WYDATKOWANYCH KWOTACH STATUTOWYCH (W MLN ZŁ) W 2023 R.

Jak wynika z danych fundacji, w 2023 r. najczęstszą formą rozliczeń był przelew (patrz wykres nr 8). W roku sprawozdawczym na rachunki bankowe fundacji wpłynęło ponad 244 mln zł, natomiast wpływy w gotówce wyniosły przeszło 6 mln zł. Wydatki, podobnie jak przychody, były dokonywane również głównie w formie bezgotówkowej i wynosiły ok. 199 mln zł. Z kolei wydatki gotówkowe nie przekroczyły kwoty 2,1 mln zł.

WYKRES 8. WYDATKI I PRZYCHODY W 2023 R. WZGLĘDEM FORMY PŁATNOŚCI

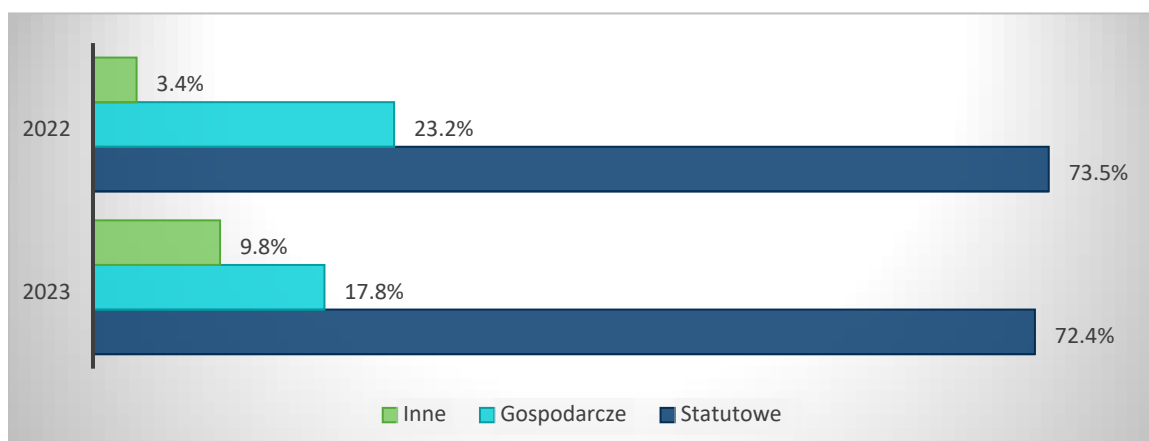
W 2023 roku, podobnie jak w poprzednich latach, największy udział w przychodach fundacji miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły 73,5% sumy wszystkich wpływów fundacji. Przychody z prowadzonej przez fundację działalności gospodarczej wyniosły 23,2% ogólnej sumy przychodów, natomiast pozostałe przychody to 3,4% wpływów (m.in. przychody finansowe).

W 2023 roku, jak i w latach ubiegłych, największy udział w przychodach fundacji (patrz tabela nr 3) miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły 72,4 % sumy wszystkich wpływów fundacji. Przychody z prowadzonej przez fundację działalności gospodarczej to zaledwie 17,8 % ogólnej sumy przychodów, natomiast pozostałe przychody to 9,8 % wpływów (m.in. przychody finansowe).

TABELA 3. ŹRÓDŁO ORAZ STRUKTURA PRZYCHODÓW W LATACH 2022-2023

Źródła przychodów	2023		2022	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	181 230	72,4%	141 040	73,5%
Gospodarcze	44 534	17,8%	44 443	23,2%
Inne	24 451	9,8%	6 434	3,4%
RAZEM	250 215 169	100%	191 916 845	100%

WYKRES 9. PORÓWNANIE STRUKTURY PRZYCHODÓW FUNDACJI W LATACH 2022-2023

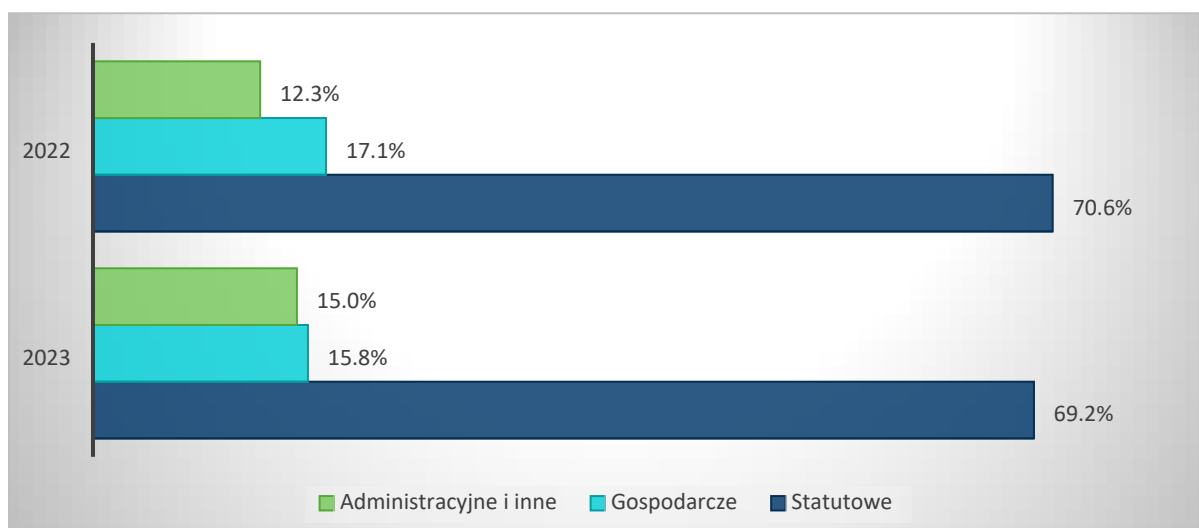

Struktura wydatków fundacji za 2023 rok (patrz tabela nr 4) przedstawia się następująco: 69,2% - wydatki na cele statutowe; 15,8% - wydatki na cele gospodarcze; 15% - wydatki związane z kosztami administracyjnymi i innymi, w tym: czynsze, wynagrodzenia, koszty finansowe. Wydatki fundacji w 2022 i 2023 roku kształtowały się na porównywalnym poziomie.

TABELA 4. CELE WYDATKÓW FUNDACJI ORAZ ICH STRUKTURA W LATACH 2022-2023

Cele wydatków	2023		2022	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	139 304	69,20%	111 293	70,57%
Gospodarcze	31 823	15,81%	27 022	17,13%
Administracyjne i inne	30 193	15,00%	19 387	12,29%
RAZEM	201 319 672	100%	157 701 744	100%

WYKRES 10. PORÓWNANIE STRUKTURY WYDATKÓW FUNDACJI W LATACH 2022-2023

6.4. Organizacje pożytku publicznego analiza danych z działalności

Organizacja pożytku publicznego (w skrócie OPP) to organizacja pozarządowa, której sąd rejestrowy (Krajowy Rejestr Sądowy, w skrócie KRS) przyznał, na jej wniosek, status pożytku publicznego. Z chwilą uzyskania tego statusu, organizacji przysługuje prawo do otrzymywania 1% podatku. Jednocześnie organizacja nabywa dodatkowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości merytorycznej i finansowej. Fundacja posiadająca status organizacji pożytku publicznego zamieszcza sprawozdanie merytoryczne w rejestrze prowadzonym przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego najpóźniej do 15 lipca następnego roku, w stosunku do roku sprawozdawczego. Fundacja OPP jest zwolniona z obowiązku składania sprawozdania z działalności właściwemu ministrowi. Minister Klimatu i Środowiska nadzorował w 2023 roku 59 fundacji mających status organizacji pożytku publicznego.

Według danych, wydatki fundacji OPP za 2023 rok przedstawiają się następująco: cele statutowe (78%), cele gospodarcze (1,7%), koszty administracyjne i inne (19,3%).

Podobnie w przychodach fundacji największy udział miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły 60,8% sumy wszystkich wpływów fundacji OPP. Przychody z prowadzonej przez fundację działalności gospodarczej to 3,9% ogólnej sumy przychodów OPP. Pozostałe przychody, tj. 35,3% wpływów, stanowiły m.in. przychody finansowe.

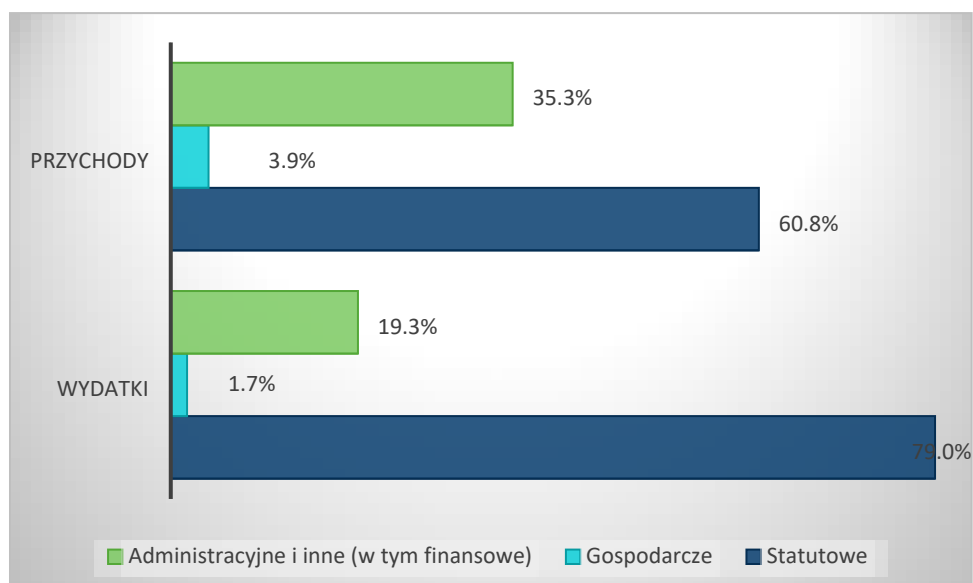
TABELA 5. CELE WYDATKÓW FUNDACJI OPP ORAZ ICH STRUKTURA W 2023 ROKU

Cele wydatków OPP	2023	
	(w tys. zł)	%
Statutowe	65 833	78,97%
Gospodarcze	1 404	1,68%
Administracyjne i inne (w tym finansowe)	16 123	19,34%
RAZEM	83 360	100%

TABELA 6. ŹRÓDŁA PRZYCHODÓW FUNDACJI OPP ORAZ ICH STRUKTURA W ROKU 2023

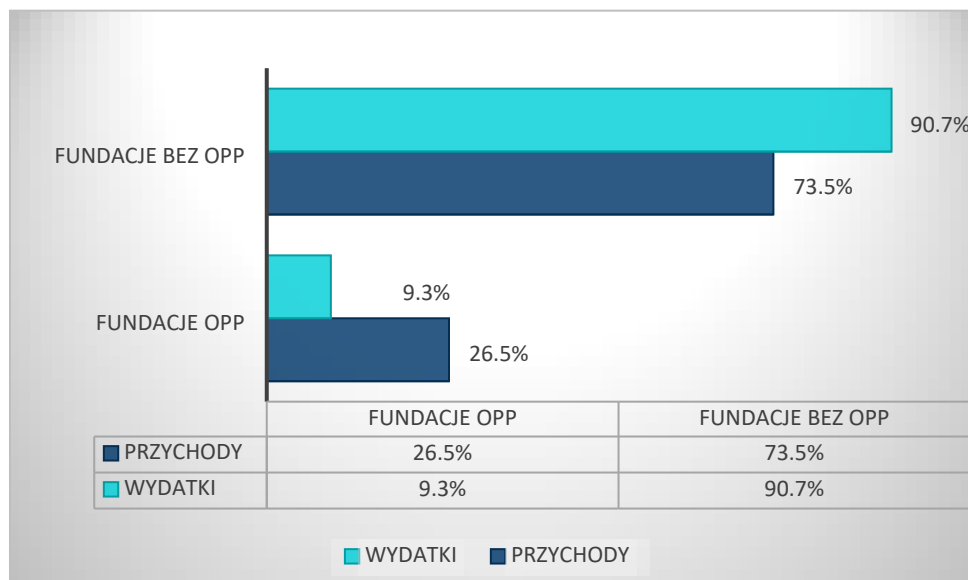
Źródła przychodów OPP	2023	
	(w tys. zł)	%
Statutowe	54 694	60,8%
Gospodarcze	3 513	3,9%
Inne, finansowe	31 797	35,3%
RAZEM	90 005	100%

WYKRES 11. PORÓWNANIE WYDATKÓW I PRZYCHODÓW FUNDACJI OPP ZA 2023 R.

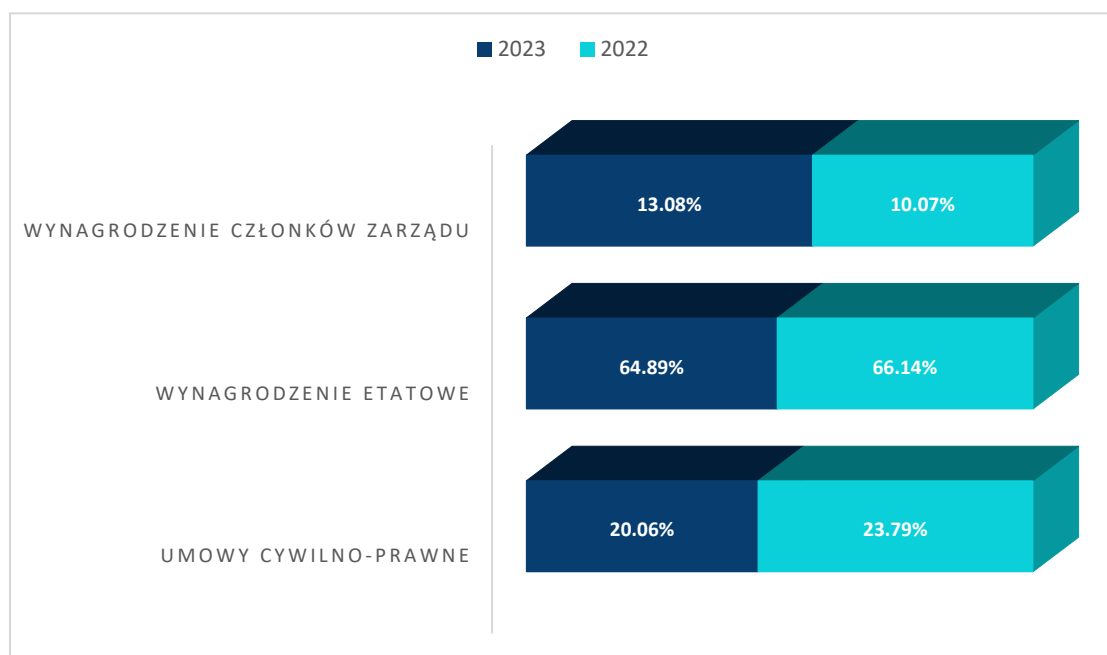
Przychody fundacji OPP w 2023 r. wyniosły ponad 26% ogólnych przychodów fundacji podlegających nadzorowi Ministra Klimatu i Środowiska. Wydatki natomiast stanowiły 9,3% ogólnych kosztów, jakie poniosły fundacje w 2023 roku.

WYKRES 12. WYDATKI I DOCHODY FUNDACJI OPP ZA 2023 R. W ZESTAWIENIU Z FUNDACJAMI BEZ OPP

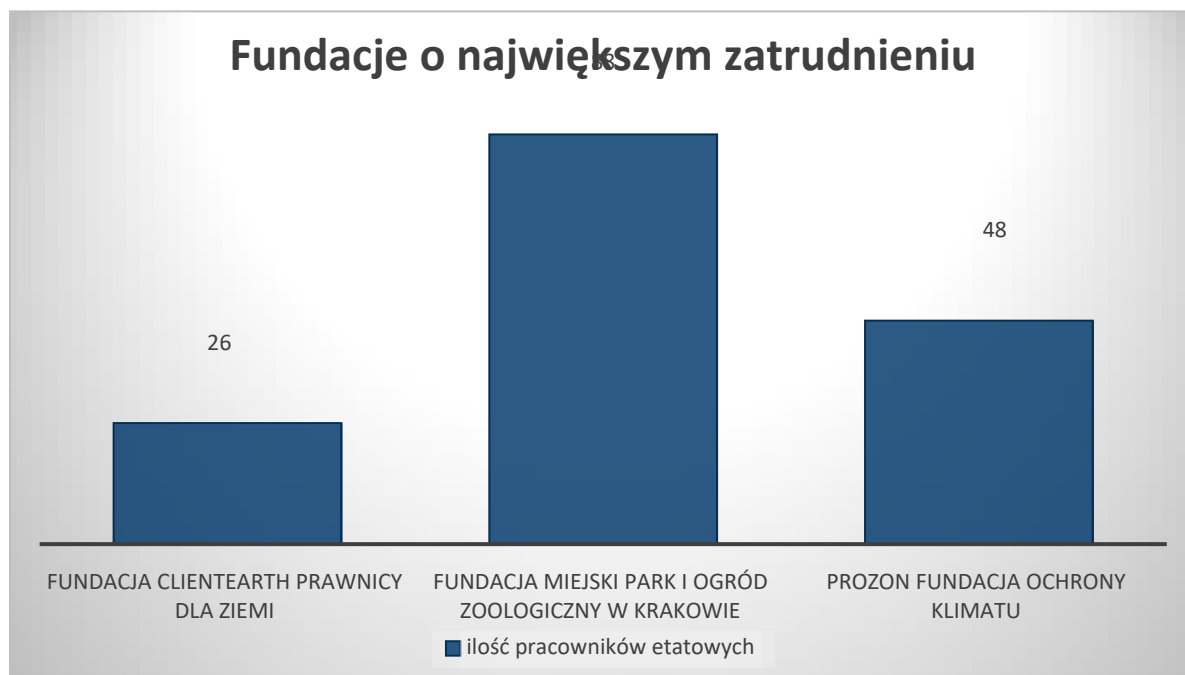

W 2023 r. 75 fundacji zatrudniało pracowników etatowych (w sumie 449 osób; łączna wartość wypłaconych wynagrodzeń ponad 38 mln zł), a 132 na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy zlecenie i o dzieło; łączna wartość przekroczyła 11 mln zł). Z kolei 51 fundacji wypłaciły wynagrodzenie członkom organu zarządzającego o łącznej kwocie 7,8 mln zł (patrz wykres nr 13).

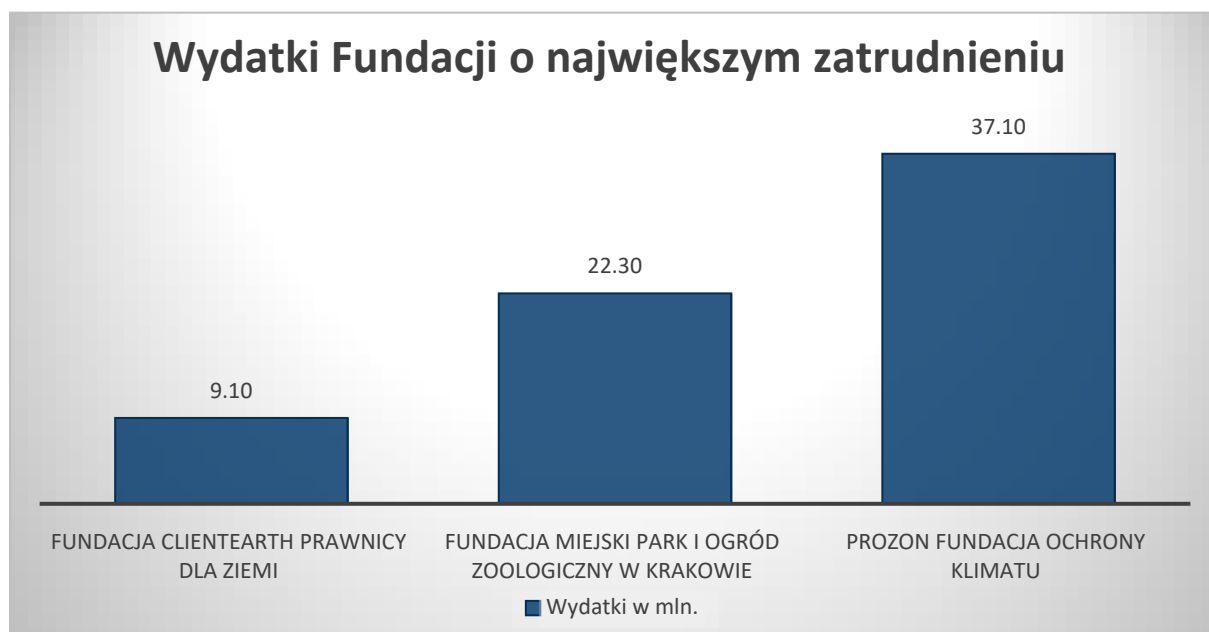
WYKRES 13. WYDATKI NA WYNAGRODZENIE LATACH 2021-2022

WYKRES 14. FUNDACJE ZATRUDNIAJĄCE W 2023 R. Z NAJWIĘKSZĄ LICZBĄ PRACOWNIKÓW ETATOWYCH

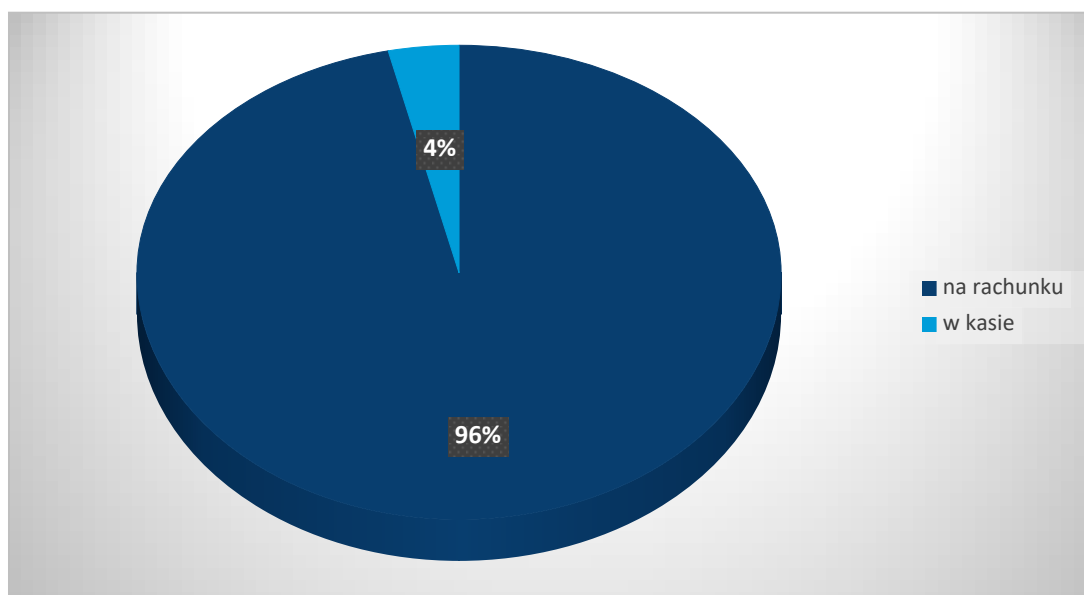

WYKRES 15. WYDATKI FUNDACJI O NAJWIĘKSZYM ZATRUDNIENIU W 2023 R.

Na 31 grudnia 2023 roku, organizacje pozarządowe na rachunkach bankowych zgromadziły kwotę blisko 70 mln zł, co stanowiło 96% wszystkich środków zgromadzonych przez fundacje (w kasach fundacji zgromadzono niemal 2,7 mln zł). Zebrane dane pochodzą wyłącznie od fundacji (bez Organizacji Pożytku Publicznego, które nie mają obowiązku ujawniania stanu finansowego na koniec roku).

WYKRES 16. STAN FINANSOWY NA 31 GRUDNIA 2023 R.

7. INFORMACJA O ZADANIACH ZLECONYCH PRZEZ MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA FUNDACJOM DZIAŁAJĄCYM W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDANIA ŚRODOWISKIEM W 2023 ROKU.

W 2023 roku Ministerstwo Środowiska nie zlecało zadań fundacjom działającym w zakresie ochrony środowiska, klimatu i zrównoważonego zarządzania środowiskiem.

8. WNIOSKI KOŃCOWE

Sprawozdania merytoryczne z działalności za 2023 rok złożyło **575 fundacji** (tj. 62%).

Fundacje, które prowadzą działalność statutową i realizują swoje cele (w tym także fundacje najwyższych przychodach i wydatkach) w większości przypadków wypełniają narzucony przez Uof obowiązek składania sprawozdań.

W związku z wprowadzeniem jednolitego wzoru sprawozdań oraz zmianą sposobu ich składania (tj. wyłączenie elektronicznie), niemal 80% sprawozdań wpływających po 1 stycznia 2023 roku została złożona nieprawidłowo. Wymagało to składania przez fundacje wyjaśnień lub ponownego, zgodnego z obowiązującymi przepisami, przekazania sprawozdania.

Pomimo działań podjętych przez pracowników DEK, które polegały na wysłaniu do Fundacji mejli z informacją o zmianach przepisów wprowadzonych nowelizacją ustawy, zdecydowana większość z nich nie dostosowała się do obowiązujących wymogów.

W celu usprawnienia nadzoru nad Fundacjami, na stronie Ministerstwa został zamieszczony wzór przedstawiający, jak w prawidłowo wypełnić i złożyć sprawozdanie. Można go pobrać na stronie: www.gov.pl/klimat/sprawozdawczosc.

Zgodnie z postanowieniami Uof, zadaniem organu nadzorczego jest podejmowanie działań polegających na egzekwowaniu od fundacji działalności zgodnej z prawem, statutem oraz celem, dla

którego fundacja została ustanowiona. Obowiązujące przepisy regulujące nadzór Ministra Klimatu i Środowiska nad fundacjami nie dają jednak możliwości jego szybkiego i skutecznego sprawowania. Faktyczne instrumenty w tym zakresie posiada jedynie sąd, pod warunkiem wystąpienia przez ministra nadzorującego ze stosownym wnioskiem. Bez znaczących zmian przepisów Uof, nadających organom faktyczne uprawnienia do sprawowania skutecznego nadzoru nad fundacjami, nadzór ten będzie nadzorem formalnym, charakteryzującym się bardzo małą skutecznością.

W 2023 roku, tak jak w latach ubiegłych, wykonywanie obowiązków nadzorczych było skoncentrowane w szczególności na:

- działaniach zmierzających do uzyskania od fundacji sprawozdań oraz ich merytorycznej poprawności i zgodności z wymogami obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości;
- informowaniu o obowiązujących przepisach prawnych w zakresie tworzenia i rejestrowania fundacji, procedurach likwidacyjnych, obowiązkach z zakresów sprawozdawczości, itp.;
- wnioskowaniu do sądu w sprawach zbadania zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem i celem, zawieszenia zarządu fundacji i wyznaczania zarządcy przymusowego oraz likwidacji fundacji;
- zaskarżaniu wadliwych postanowień o zarejestrowaniu fundacji (głównie, ze względu na błędne wskazanie Ministra Klimatu i Środowiska jako organu nadzoru);
- współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organami ścigania w celu zwalczania niezgodnych z prawem działań podległych Ministrowi fundacji.